

Luonnonaineet terveydenhuollossa

Miten luonnonaineet näkyvät terveydenhuollossamme? Kasvit syntetisoivat bioaktiivisia yhdisteitä, joita on hyödynnetty perinteisessä kansanlääkinnässä tuhansien vuosien ajan. Jo vuosikymmeniä sitten tuli käyttöömme homesienien tuottama penisilliini. Kasvirohdosvalmisteille on omat rekisteröinti- ja myyntilupamenettelynsä.

Luonnonyhdisteet ovat edelleen rikas lääkehityksen lähde. Nykyaikaisilla tutkimusmenetelmillä on mahdollista löytää uusia vaikuttavia aineita vaikkapa merenelävistä ja liskoista. Myös biologiset lääkkeet ovat oma lukunsa luonnonaineita, sillä ne tuotetaan useimmiten geeniteknologian avulla elävissä soluissa.

Ihmiset pohtivat nykyisin yhä enemmän omia elämäntapojaan. Uusien medioiden käytön myötä tiedonhalu on lisääntynyt, ja itsehoito esimerkiksi ravintolisillä ja muilla luonnonaineilla on alkanut kiinnostaa kansalaisia yhä enemmän. Uutena luonnonaineita käyttävänä ryhmänä ovat maahanmuuttajat maista, joissa harjoitetaan perinteistä kansanlääkintää. Miten kohtaamme heidät?

On tärkeää, että asiakkaat kertoisivat käyttämistään luonnonaineista terveydenhuollossa asioissaan riippumatta siitä, onko käyttötarkoitus lääkkeellinen. Olemme oppineet, että monet luonnonaineet – myös juomat ja ruuat – voivat aiheuttaa vaarallisiakin yhteisvaikutuksia lääkkeiden kanssa. On kuitenkin muistettava, että asiakas on mahdollisesti kokenut saaneensa paljon apua luonnonaineita sisältävistä tuotteista.

Entä miten voisimme hyödyntää digitalisointia? Miten varmistamme tiedon oikeellisuuden? Tiedonhakutaidot, vastuunotto ja kansainvälisyys

tulee huomioida jo työelämäorientaation ja urasuunnittelun yhteydessä yliopistoissa, jotta osaamme hyödyntää informaatiotulvaa oikealla tavalla alallamme. Suuri merkitys on edelleen kasvokkain tapahtuvalla vuorovaikutuksella. Kaikki taito tai tieto ei välity ruudun kautta.

Olemmeko valmistautuneet tähän? Onko meillä tarpeeksi ymmärrystä luonnonaineista terveydenhuollossa? Farmaseuttinen osaaminen luonnonaineista on heikentynyt osittain siksi, että sitä koskevaa opetusta on vähennetty. Olemme mahdollisesti siirtymässä takaisin holistisempaan ajatteluun. Tarvitsemme osaamista luonnonaineiden vaikutusten ymmärtämiseksi.

Iskulause ”vangittu tieto vapaaksi” toimii ainoastaan, jos siihen sisältyy ajatus tiedon oikeellisuudesta. Väärin kerätyt, valmistetut, käytetyt tai hävitetyt luonnonaineet ovat parhaimmillaan tehottomia ja pahimmillaan jopa vaarallisia. Voimme suhtautua turvallisiin miehin luonnonaineiden käyttöön terveydenhuollossa, jos ravintolisien ja lääkkeiden valvonta on toimivaa ja valmisteita käytetään oikeaoppisesti. ●

Pia Vuorela
Farmaseuttisen biologian professori
Helsingin yliopisto